

Gazeta Łódzka

Dziennik społeczny i polityczny.

Redakcja i administracja ul. Przejazd No 8, skrzynka pocztowa 54.

PRENUMERATA wynosi: rocznie 86 mk., półrocznie 43 mk., kwartalnie 21 mk. miesięcznie 3 mk. z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową.

Cena 15 fen.

Administracja otwarta od 9 rano do 7 wieczór; w niedziele i święta od 7 do 10 rano. Redakcja czynna od godz. 9 do 2 codziennie, w wigilie świąt do 10 wiecz. Redaktor przyjmuje od 9 do 12 rano.

OGŁOSZENIA: Nadane przed tekstem i w tekście wiersz 1.75 fen. Nekrologja — 1 mk. Reklamy — 80 fen. Zwyczajne (5 szpalt) — 60 fen. Drobne ogłoszenia po 10 fen. za wyraz. Każde ogłoszenie najmniej 50 fen.

FILJE: w Zgierzu, Pabjanicach, Łasku, Sieradzu, Wieluniu, Zduńskiej Woli i Kaliszu.

Od wtorku, dnia 29 października r. b.

„Gazeta Łódzka”

wychodzić będzie rano.

- Gazeta Łódzka** pismo, służące najszerzszym ideałom demokracji, w chwili przełomowej dla losu Ojczyzny stoi na straży interesów ludowych.
- Gazeta Łódzka** najlepiej informuje o wydarzeniach polityki światowej, zamieszczając rano wszystkie depesze nocne.
- Gazeta Łódzka** posiada bezpośredni kontakt z Warszawą i podaje najświeższe wiadomości o politycznym życiu w Polsce.
- Gazeta Łódzka** śledzi pilnie bieg spraw miejskich, zwraca baczną uwagę na porządku komunalne i posiada bogatą kronikę miejscową.
- Gazeta Łódzka** jest najtańszym pismem porannym. Egzemplarz pojedynczy 15 fen. Prenumerata miesięczna 3 mk. wraz z odnośnikiem do domu.
- Gazeta Łódzka** poleca swój dział ogłoszeń w przedsiębiorcom, pragnącym drogą reklamy najszerzej spopularyzować swe firmy.

litość nie zmieni w szachrowanie przez jedno stronnictwo najpoważniejszymi sprawami narodu. Niechaj nie będzie zapomniany fakt, iż partja ta z pewnością najdalej stoi od wielkich ideałów

wolności i prawa ludów, które w życie poczynają się wcielić. I niechaj tej wolności i tego prawa w zastosowaniu do nas nie zechce spaczyć.

Łódź wystawi pułk wojska!

W piątek wieczorem odbyło się w sali stow. Szopena zebranie byłych wojskowych polskich ze wszystkich formacji: dawnych legionów, korpusu gen. Dowbor-Muśnickiego i b. wojsk rosyjskich. Obecny był także przedstawiciel organizacji P. O. W.

Przewodniczył przybyły umyślnie z Warszawy gen. Machaliński, b. dowborczyk.

Po wyczerpującym przedstawieniu obecnego stanu sprawy polskiej, szczególnie po podkreśleniu faktu, iż na czele ministerjum wojny stanąć ma bryg. Piłsudski zebrani uchwalili, iż należy przystąpić niezwłocznie do tworzenia armji polskiej.

Postawiony został wniosek, przyjęty przez aklamację, iż Łódź wystawi własny oddział wojska, złożony z byłych żołnierzy. Wedle obliczeń, starczy materiału żołnierskiego na cały pułk (cztery tysiące osób) wyłącznie piechoty, poza artylerją, konnicą i saperami.

Rzucony został projekt, by miasto opodatkowało się samo na umundurowanie i wyekwipowanie żołnierza. Ciężar utrzymania rodzin zostanie rzucony na gminy, w których zamieszkuje one.

Zasadniczym warunkiem uchwały jest by pułk stacjonował w Łodzi!

Gen. Machaliński zawiadomił zebranych, iż Januszajtys, podobnie jak inni wyżsi wojskowi, którzy złożyli w swoim czasie przysięgę, będą zwolnieni ze służby.

Czego wymagamy od rządu?

W ciągu najbliższych dni zapadną na wszechświatowej arenie politycznej nadzwyczaj ważne decyzje, które przyrównać można tylko do znamienitych wypadków w lipcu 1914 r. Najprawdopodobniej zajdzie ostateczny zwrot pokojowy, gdyby jednak stać się miało przeciwnie, wówczas moglibyśmy narazie pożegnać się z nadziejami na pokój i związane z nim zmiany na lepsze...

Polska winna się na ten ważny w jej życiu historycznym moment należycie przygotować. Winna wykazać w pierwszym rzędzie swą jednorodność, jeśli o sprawy zewnętrznej polityki chodzi.

Wśród czterech ścian własnego kraju można dzielić się na partje i stronnictwa, można ustawicznie nawet toczyć spory partyjne, ale nazewnątrz należy zachować zdecydowaną i jednolitą fizjonomję polityczną.

Bierzmy przykład z Czechów, którzy na cztery przeszło lata zapomnieli o dzielących ich różnicach i zespolicili się w wielkim pragnieniu uzyskania własnej, niepodległej ojczyzny. Nieraz już w udziale przypadły im chwile zwątpienia, ale nigdy zawiedzione nadzieje nie spowodowały rozłamu wewnętrznego...

Wielki dramat zbliża się ku końcowi. W oczach naszych toczy się już wymiana zdań między stronami, jutro może zasiądną do stołu rokowań i zwrócić na nas swe oczy...

Cóż dostrzegą? Rozprężenie, dekonsternacje, wzajemne użeranie się partji... Ani śladu tej właśnie woli narodu, którą Wilson podniósł do znaczenia decydującego czynnika, któremu w udziale przypadnie decydować o losach państw.

Na krótkie tylko chwile umieliśmy się w toku tej wojny zespolic i to wtedy tylko, gdy zagrażało poważne niebezpieczeństwo z zewnątrz, że powołam się tu na przykład lutowego zjednoczenia się podczas tragicznej pamięci sprawy chełmskiej.

Zdawało się w pierwszych chwilach po orędziu Rady regencyjnej w pierwszych dniach b. m., iż wreszcie dojdzie do stałszej jakiejś konsolidacji. Przyjazd posłów galicyjskich i ich usiłowania

miały doprowadzić do celu. Niestety, wszystko spełzło na niczem. Rozbiło się o nienasyconą chciwość endecji, która pragnie wziąć w pacht cały naród polski, zmonopolizować wszystkie wpływy i całą władzę w swych rękach. Warunki postawione przez nią innym stronnictwom były nie do przyjęcia, choć sama ona na jotę nie odstąpiła od swego programu na rzecz pogodzenia się powszechnego.

Ze swej strony nie chcemy sami ponosić obecnie winy mącenia wody w kraju, agitowania przeciw obecnemu rządowi ze względu, iż jest partyjną ekspozyturą endecką.

„Wedle czynów waszych sądzić będziemy...” I tych czynów przede wszystkim od rządu oczekujemy.

Przedewszystkiem zwołania i to natychmiastowego Konstytuanty. Koło międzypartyjne od chwili wkroczenia Niemców do Warszawy, a szczególnie od wydania aktu 5 listopada bezustannie oświadczało, iż jedynie Konstytuanta może stanowić o losach Polski, nie zaś żaden rząd obcego mocarstwa lub własny a narzucony. Niechże obecnie gabinet wcieli w życie legat, jaki mu Koło przekazało! Na tym wszak punkcie się opierając, szło ono w ciągu dwu lat wraz z lewicą!

Żadne matactwa i prowizoria nikogo już w Polsce nie zadowolnią, bo ogólnie jest wiadome, że istnieje u nas niebezpieczeństwo ujęcia władzy przez klikę.

Tylko sejm, konstytuujący, na najszerszych podstawach demokratycznych oparty, będzie mógł temu położyć tamę.

Drugim ważnym, napewno najważniejszym zadaniem gabinetu jest umiejętne kierowanie sprawy polskiej po torach polityki europejskiej. Otwarcie przyznajemy, że z korzyścią wyjść dla Polski w dzisiejszych warunkach może, iż endecja, która reprezentuje interesy nasze wobec koalicji, równocześnie kieruje sprawami w Warszawie.

Nadaje to naszej akcji zagranicznej przynajmniej pozory jednolitości. Niechaj się jednak znów ta jedno-

Sprawy polskie.

O uwolnienie Piłsudskiego.

Jak donoszą pisma lubelskie gen.-gub. Liposca zwrócił się w drodze telegraficznej do Wiednia, przedstawiając konieczność natychmiastowego uwolnienia Piłsudskiego ze względu na spokój w kraju.

Gen.-gub. Beseler złożył dowództwo nad wojskami polskimi.

Gen.-gub. Beseler, który od dnia 12 kwietnia 1917 r. sprawował naczelne dowództwo nad Polskim Korpusem Posiłkowym, a następnie nad oddziałami polskimi w Królestwie — złożył na ręce Rady Regencyjnej urząd swój Naczelnego Wodza Wojsk Polskich.

Gen. Beseler zastrzegł, iż jako gen.-gubernator zastrzega sobie w dalszym ciągu prawo wydawania rozkazów wojskom polskim.

Rada Ministrów.

Odbyło się posiedzenie Rady Ministrów. Wzięli w niem udział wszyscy ministrowie, między innymi p. Minkiewicz, minister aprowizacji i p. Wolczyński minister ochrony pracy, zdrowia publicznego i opieki społecznej.

Główną treścią obrad były sprawy aprowizacyjne kraju. Ustalono w tym kierunku plan działania na najbliższą przyszłość.

Przejęcie administracji.

Wbrew kursującym, pogłoskom, jakoby istniały trudności do objęcia administracji ze strony władz polskich, dowiadujemy się iż ministerstwa posiadają zupełnie przygotowany i dostatecznie skompletowany aparat urzędniczy i mogą odrazu przejąć od okupantów wszystkie gałęzie administracji, wchodzące w zakres ich działalności.

W związku z akcją przygotowawczą do przejęcia władz z okupacji niemieckiej bawi w Warszawie podsekretarz stanu dla spraw polskich w berlińskim urzędzie dla spraw zagranicznych ks. Hatzfeld.

Przejmowanie administracji przez władze polskie w okupacji austriackiej już się rozpoczęło.

Pozyczka wewnętrzna.

Sprawa rozpisania pożyczki wewnętrznej uzależniona jest od nominacji ministra skarbu, co ma nastąpić w ciągu dwuch dni.

Nowaczyński będzie ułaskawiony.

Rada regencyjna zdecydowała się ułaskawić Nowaczyńskiego, skazanego, jak wiadomo, przez polski sąd wojskowy na 8 miesięcy więzienia.

Odnosny dekret Rady Regencyjnej ma się ukazać niebawem.

Rada koronna.

Onegdaj wieczorem obradowała Rada koronna z udziałem wszystkich członków Rady regencyjnej i wszystkich urzędujących ministrów.

Jak słychać, tematem obrad była sprawa kresów wschodnich. W ostatnich dniach przybyło do Warszawy kilka delegacji z Podlasia, Chełmszczyzny, Białorusi i Litwy. Delegacje te przedstawiły Radzie regencyjnej i rządowi groźny dla ludności stan rzeczy na kresach.

Przedstawiciel Polaków w Turkiestanie.

Prezes ministrów przyjął przedstawiciela rządu polskiego w Turkiestanie p. Jakimowicza.

Likwidacja stosunków polsko-austriackich.

Do „Nowej Reformy” donoszą z Wiednia pod datą 23 b. m.: Wśród postów polskich przeważa zdanie, iż Koło polskie nie powinno się ukonstytuować jako Rada Narodowa w myśl manifestu cesarskiego, gdyż wszelkie decyzje w sprawach narodowych polskich bez względu na zabór wchodzą od chwili orędzia Rady regencyjnej w zakres działania naczelnych władz polskich w Warszawie. Dla ostatecznego uregulowania spraw z Austrią mogłaby powstać z łona Koła polskiego ustanowiona ad hoc komisja likwidacyjna.

Zwalnianie jeńców Polaków.

Na skutek starań wydziału jeńców komisji wojskowej, zwolnieni będą oficerowie...

rowie polacy, znajdujący się w obozach niemieckich w niewoli.

W przeciągu dni kilku należy oczekiwać powrotu do kraju powyższych jeńców, przedewszystkiem zaś z Neustadtu.

Wydział jeńców komisji wojskowej podaje do wiadomości, że wstrzymał przyjmowanie podań od rodzin oficerów.

Mianowania w wojsku.

Decretem Rady regencyjnej zamianowani zostali:

Podpułkownikami majorowie: Kukiel, Fabrycy, Udałowski, Zarzycki, dr. Wyrostek, Pasławski i lekarz dr. Loth; majorami sztabu generalnego kapitanowie: Przędziecki i Iwanowski; majorami 14 kapitanów i kapitan-audytora Dąbrowski; kapitanami 25 poruczników; porucznikami 29 podporuczników; kapitanami-lekarzami 4-ch poruczników-lekarzy, rotmistrzem żandarmerji trzech podporuczników.

Prócz tego z byłego korpusu Dowbor-Muśnickiego jeden major zamianowany został podpułkownikiem, 10 poruczników — kapitanami i 4 podporuczników porucznikami.

Nastroje francuskie.

Zurych, 25 paźdz.

Depesza prywatna „Nordd. Allg. Ztg.”.

Otrzymane dotychczas komentarze prasy koalicyjnej do noty Wilsona są na jeden ton nastrojone. Wszystkie nadzieje pokładają się we Fochu. Przy całej powściągliwości, jaką prasa musi zachować, nie może jednak ona ukryć swego niezadowolenia, iż Wilson przekazał sprawę zawieszenia broni dalej: Rozczarowanie jest tym większe, iż aż do ostatnich godzin cały aparat oficjalny wszelkimi siłami propagował mniemanie, iż prezydent nie odpowie nawet na notę Niemiec, lecz oznajmi jedynie o zerwaniu rokowań. Lęk przed pokojem staje się b. widoczny, które to zjawisko tłumaczy się przez fakt, iż dotychczas nie wysłano jeszcze porozumienia między rządem amerykańskim a koalicyją, tym bardziej między rządami koalicyjnymi do celów wojny. Trwoga ta wraz z obawą przed tym, co później nastąpi łączy się z silnymi wpływami tych, dla których wojna stała się zyskownym zwykłym procederem.

Dla posiadających władzę we Francji obecnie najbliższym celem jest uzyskanie zysku.

Prasa francuska o nocie.

Wojsko ma głos!

Genewa, 26 października.

Havez donosi: Komentarze do noty Wilsona, jakie podaje prasa, dają się ująć w jedno zdanie: „Wojsko ma głos”.

„Temps” pisze: Sprzymierzone w Europie rządy muszą się naradzić. Ich stanowisko jest proste: nie bratni one udzielały w wypracowaniu programu Wilsona, ani w wymianie not z Niemcami. Nie może być tedy mowy o ustalaniu warunków pokoju. Co do rekojmi, których należy żądać, to tu prawo głosu ma Foch dowódca koalicyjny na lądzie i morzu. Odpowiedź ich będzie brzmiała rozważnie i surowo, jak tego żądał Wilson.

Wrażenie w Anglii.

Niemcy muszą dać gwarancje polityczne i konstytucyjne.

Haga 25 paźdz.

Przywódca robotników Henderson wyraził się, iż pierwsze wrażenie, jakie wywarła nota Wilsona było to przekonanie, iż nie sprowadzi ona wyjaśnienia sytuacji. Wielkie znaczenie posiada fakt, iż niemieckiemu narodowi dano nie możność przejściowego wstrzymania kroków wojennych lecz zniszczenie systemu militarnego. Jeśli Niemcy rzeczywiście chcą pokoju, niechaj dadzą gwarancje polityczne i konstytucyjne; w ten sposób osiągniemy zawieszenie broni, i niemożliwe będzie, by ktokolwiek spowodował znów wojskowe kroki. Wilson jasno wykazał, iż najlepszą gwarancją długotrwałego pokoju będzie unieszkodliwienie tych sił, które spowodowały wojnę.

Prasa amerykańska o nocie.

New York, 26 października.

Pisma wieszerowe wyrażają swe zadowolenie z noty Wilsona.

„Evening Post” pisze: Balfour powiedział kiedyś, iż Niemcy muszą być albo

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka kwatera główna komunikuje w dniu 26-yim października:

Zachodni teren walk.

Gwałtowne, dzięki świetnej waleczności naszych wojsk, pomyślne walki na wielu stanowiskach frontu.

Grupa wojsk Następcy tronu Ruprechta

Nad Lys w nizinie na południowy zachód od Deinze oraz pomiędzy Lys a Skeldą rzucił się wróg po gwałtownym ogniu do silnych ataków. Na skrzydle północnym ataków aż do Kortrijk do Oudenaarde wiodącej drogi odparliśmy je przed naszymi linjami.

Tutaj szczególnie walczyły z sukcesem 6 p. piech. gwardji pod komendantem maj. Nadolnym nad Lys, 40 saska dyw. piech. nad Spitaals Booschens, heski pułk piech. Nr. 116 pod komendantem majorem v. Weyrachem nad Skeldą.

Na północ od Skeldy po początkowym nieznacznym zysku terenu bardzo szybko powstrzymaliśmy wroga. Nowe linje pomiędzy Ingeeigen i Aveljen utrzymano do popołudnia przeciwko powtarzanym natarciom.

Na polu walki artylerja wroga trzyma pod ogniem codziennie miejscowości położone poza frontem, podczas wojny dotychczas pozostające nietkniętymi. Po większej części zostają one przez to zburzone. Ludność belgijska cierpi ciężkie straty w zabitych i rannych.

Pomiędzy Skeldą a Oisą Anglicy wczoraj ograniczyli się do ostrych częściowych ataków. Na południe od Tamors odrzuciliśmy wroga przez pomyślny kontratak do jego stanowisk wyjściowych.

Na południowy zachód od Le Quesnoy i na północny zachód od Landrecies zlamaly się jego ataki po przed naszymi linjami.

Grupa wojsk niemieckiego Następcy tronu.

Pomiędzy Oise i Aisne wielki zjednoczony atak francuzów na froncie szerokim więcej niż 60 km.)

Główne swe natarcia kierował on przeciwko naszym linjom pomiędzy Oise i Serre oraz pomiędzy Sissons i Aisne. — W odcinku Serre—Souche usiłował on uzyskać odcinek terenu wzmocniony naturalnie. Wczesnym rankiem pomiędzy Oise i Serre wszczęte ataki zlamaly się przed naszymi linjami.

Po południu usadowił się wróg w Villiers de Sac i na wzgórzach na wschód od miejscowości Fuse. Na pozostałym froncie został on popołudniu odparty i poniósł ciężkie straty w naszym ogniu.

W odcinku Serre—Souche wróg mógł osiągnąć nasze linje tylko pod Martimers i Froidmont, pod Veles i Pierrepont.

pozabawione sił albo oswobodzone. Wilson zaproponował Niemcom jedno lub drugie. Warunki zawieszenia broni mówią, iż Foch będzie wymagał wydania artylerji niemieckiej i amunicji, obsadzenia punktów strategicznych, jak Metz, Strassburg i Koblenca.

Dymisja Ludendorffa.

Berlin, 26 października.

Urzędowo. Jego Cesarska Mość Cesarz i Król dziś przyjął prośbę o dymisję złożoną przez gen. piechoty Ludendorfa, pierwszego generała kwatermistrza, pod

W Austrii tworzą się rządy narodowe.

Znosi się na poważny konflikt polsko-ukraiński.

Wiedeń, 26 paźdz.

Dr. Lammasch wraz z hr. Silva Tarouca ma objąć ministerjum likwidacyjne, wolne od wszelkiego charakteru politycznego. Nie wiadomo, czy uda się stworzyć faktycznie ministerjum.

Komitet wykonawczy niemieckiej Rady Narodowej, który wczoraj ogłosił się za rząd, obradował nad sprawą odpowiedzi na notę Wilsona i prowadził rokowania z Czechami i Słowęcami.

Bawarski prezes ministrów w Berlinie.

Bawarski prezes ministrów v. Dandl przybył dzisiaj do Berlina, aby przewodniczyć w komisji Rady związkowej dla spraw zagranicznych.

Wojska gen. bar. v. Ludwiga w zjednoczonym kontrataku odebrały ponownie swe stare stanowiska pomiędzy Vesles i Pierrepont.

Na pozostałym froncie nasza obrona przeszkodziła wrogowi w przekroczeniu odcinków. Na zachód od Aisne atakom przeciwnika towarzyszyły silne eskadry wozów pancernych. Ataki te, na wschód od Sissons i po obydwu stronach La Solve tamże i tutaj zostały zupełnie zlamane pomimo siedmiokrotnych natarć.

Szczególnie mocne siły wystawił przeciwnik pomiędzy Nizy le Comte i Aisne.

Przed walczącymi na zachód od Bagnone 4 dywizjami piechoty gwardji jedynie leżą 23 rozstrzelane wozy pancerne. Gefrejtter Monschlich z 9 baterji 6 pułku artylerji polowej gwardji zniszczył tutaj 8 wozów pancernych, podoficer Brakman teź baterji zniszczył 10 wozów pancernych.

Na wzgórzach na zachód od Aisne wróg wdarł się do nowych stanowisk, o posiadanie których codziennie ciężko walczone. Mimo wysokiego nakładu sił nie mógł wróg tutaj w miejscu przełamania stanowisk na Saksenwald na północny zachód od Harpy uzyskać więcej żadnych korzyści. Tylko części naszych przednich linji pozostały w jego ręku.

Częściowe walki w nizinie Aisney na południowy zachód od Angandes. Wróg, który pod Ambly przejściowo wdarł się na północny brzeg Aisney, został w kontrataku ponownie wyrzucony poza rzekę.

Na wschód od Aisne walka artylerji ożywiła się przejściowo. Częściowo ataki przeciwnika wyparły nasze strażnice na północny kraniec wzgórz na północ od Grand-Pré. Na pozostałych miejscach zostały one odparte.

Grupa wojsk gen. Gailwiza.

Z obydwu stron Mozy działalność bojowa ograniczała się do ognia zaporowego i późniejszych walk piechoty. Na wschód ostatnie walki przywróciły nam gniazdo Amerykanów.

Grupa wojsk ks. Albrechta.

Na południe od Selle wjeśliśmy w pomyślnym przedsięwzięciu jeńców.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Minister wojny Scheuch o pożyczce wojennej:

Kto nie podpisuje dożyczki wojennej, postępuje błędnie, ponieważ wożyczka wojenna będzie zawsze co najmniej również dobrą jak i gotówką.

Reich

kiej i amunicji, obsadzenia punktów strategicznych, jak Metz, Strassburg i Koblenca. „Globe” przypuszcza, iż nota jest podstawą długotrwałego pokoju.

czas pokoju komendanta 85 brygady piechoty. Jednocześnie Cesarz wydał rozkaz że dolnoeński regiment fizylierów, którego Szefem był generał przez czas dłuższy, nadal prowadzony być ma imieniem gen. Ludendorffa.

Ukraińcy chcą w najbliższych dniach utworzyć wschodnio-galicyski rząd!

Jest pewne, iż zajdzie poważny konflikt z Polakami, których warszawska Rada regencyjna rozciąga swą kompetencję i na Galicję wschodnią i przyrzeka Ukraińcom jedynie autonomję.

Niemcy austriaccy obradują w Berlinie.

Berlin, 26 października.

Wczoraj w gmachu sejmu Rzeszy odbyło się posiedzenie przywódców frakcji, na którym byli również obecni bawijcy

w Berlinie członkowie niemiecko-austriackiej Rady Narodowej.

Niemcy austriaccy polują rokować do Szwajcarii.

Tak radzi Lammasch.

Wiedeń, 26 października.

Rada dworu Lammasch zaproponował, by podobnie jak Czechi, wyjechał do Szwajcarii i przedstawiciele Niemców austriackich, by nawiązać tam kontakt z amerykańskimi przywódcami partji. W pierwszym rządzie należy wystać Niemców, którzy posiadają stosunki z Ameryką. Lammasch ma na myśli zapewne dr. Redlicha.

Włosi austriaccy.

Austriacka izba posłów rozważała nagłą interpelację włocha Grandi w sprawie uwolnienia internowanych Włochów. Włoch Conci oświadczył w imieniu włoskiej Rady narodowej, iż odrzuca on współpracę z przedstawicielami narodowości Austriji i z rządem w sprawie nowego ukształtowania Austriji. Socjaliści z Tryjestu żądają, by Tryjest w połączeniu z włoskim obszarem Istriji był pod opieką związku narodów. Włoch goryczyjski Bugatte żądał prawa samookreślenia dla Frisulu.

Dalszy rozwój wypadków w Austrii.

Wiedeń, 26 października.

Komitet wykonawczy Rady narodowej niemieckiej ustalili tekst odpowiedzi Wilsonowi w sprawie zawieszenia broni i pokoju. Postanowiono zwołać prowizoryczny sejm oraz komisje reprezentacyjne ziem austriackich celem kontynuowania niemiecko-austriackiego organizowania się.

Ukraińcy postanowili wystąpić w związku z innymi Radami narodowymi w sprawie rokowań pokojowych.

Niemiecko-austriacka gwardja narodowa w Wiedniu.

Wiedeń, 26 paźdz.

Wiedeńskie związki narodowe postanowiły utworzyć niemiecko-austriacką gwardję narodową. Przygotowania do realizowania tej myśli są w toku nie tylko w Wiedniu, lecz także i w pozostałych okręgach niemieckiej Austrii.

Radkowi nie podoba się program Wilsona.

Wilson wedle niego jest szermierzem kapitalizmu.

W „Izwiestjach” pisze Radek: Wilson domaga się zwrotu Alzacji i Lotaryngji bez pytania się ludności, zajmując Filipiny, jako drogę do Chin, gdzie walczy o władzę z kapitałem japońskim. Nie protestował on jednak przeciw caryzmowi rosyjskiemu ani przeciw ucimieniu Irlandji, nie żądał od kapitalistów angielskich oddania kolonji. Kapitał amerykański walczy przeciw władzy sowiećów wspólnie z Anglikami o posiadanie źródeł naftowych w Baku, o Turkiestan, jako źródło bawełny i Syberję, jako kraj bogatą w rudę.

Jeśli w Europie zwycięży rewolucja socjalistyczna, wówczas kapitalizm amerykański otoczy ją większą blokadą, niż otoczył Niemcy. Wilson chce sprzedać robotników europejskich molochowi kapitału angielskiego. Głupiec tylko może przypuszczać, iż Anglja i Ameryka zniszczą swą wojenną flotę!

W państwach związkowych Rzeszy.

Sztutgart, 26 paźdz.

W sprawie nowej orientacji donosi „Württembergischer Staatsanzeiger”:

Zwrot, który dokonał się w wewnętrznej polityce Rzeszy nie pozostanie bez wpływu na poszczególne jej państwa. Rząd (scil. wirtemberski — przyp. Red.) nawiązał już w tej sprawie rokowania z partjami.

Drezno, 26 paźdz.

„Sächsische Staatsztg.” donosi, iż ministrowie stanu — dr. Beck i v. Seidewitz wnieśli powtórnie prośbę o dymisję Król dymisję przyjął.

Na Syberji.

„Central News” donoszą: Wojska brytańskie idą na Czernojar w Syberji zach. Japończycy obsadili L-kuc.

Foch obraduje.

Zurych, 26 października.
Medjolański „Corriere della sera” pisał z Paryża:
Wojskowi członkowie rady wojennej w Wersalu zebrali się na naradę w środę. Propozycje zawieszenia broni otrzymano tego dnia wszystkie dowództwa wojskowe.

Napady w Warszawie.

Warszawa, 26 października.
„D. W. Z.” pisze pod tyt.: „Zbrodnicze napady: W sobotę przed połud. kasjer firmy Orenstein i Koppel, wioząc korbą do fabryki pieniądze na wypłatę robotnikom, na rogu ul. Płockiej i Górczewskiej napadnięty został przez bandytów. Siedzący na koźle landszturmista Józef Huber i polski urzędnik kamowy zostali śmiertelnie ranieni. Bandytci pochycili pieniądze i uciekli ulicą Górczewską. Obaj ranni przewiezieni zostali do szpitala św. Ducha, gdzie wkrótce zmarli.

KRONIKA.

„Roty” Konopnickiej na indeksie.

Jak donosi „Przegląd Wieczorny” ks. biskup Dzidowicki nie pozwolił śpiewać w kościele „Roty” podczas święta narodowego, urządzonego w Włocławku na cześć orędzia Rady Regencyjnej, motywując swój zakaz niewłaściwością śpiewania tego hymnu w kościele.

Nagrody za twórczość dramatyczną.

Z powodu jubileuszu 25-lecia istnienia teatru krakowskiego im. Juliusza Słowackiego ogłoszono podział nagród akademickich za najwybitniejszą działalność dramatyczną w minionym okresie. Komisja przyznała pierwszeństwo twórczości Wyspiańskiego, po niej zaś — Rydla. Oprócz tego przyznała dwie pierwsze nagrody Gabrieli Zapolskiej i St. Przybyszewskiemu po 3000 koron. Perzyńskiemu i Tadeuszowi Rittnerowi. Ufundowano również dotychczasową nagrodę w sumie 2000 kor. za najpopularniejszą sztukę w danym sezonie.

Do okupacji austriackiej.

Mieszkańcy generał-gubernatorstwa warszawskiego lub lubelskiego, posiadający paszporty austriackie, obecnie w dalszym ciągu muszą uzyskać wizę niemiecką na przejazd. Od posiadających paszporty niemieckie wiza nie jest wymagana, gdyż okupant austriacki rzekł się prawa wydawania paszportów w rozporządzeniu № 87 z dnia 16-go b. m.

Ostatnimi czasy, z chwilą zniesienia przepustek wewnętrznych w okupacji niemieckiej, upadło dla posiadaczy paszportów niemieckich ostatnie ograniczenie, utrudniające podróż do okupacji austriackiej.

Policja na prowincji.

Komisarze okręgów milicyjnych w Warszawie otrzymali polecenie niezwłocznie dostarczenia spisu osób, które będą mogły zająć stanowiska w policji na prowincji. Wskutek tego odbyło się zebranie komisarzy, na którym ułożono listy kandydatów. Nowe kadry policji mają być skierowane przede wszystkim tam na prowincję, gdzie bezpieczeństwo jest najbardziej zagrożone.

Szkola żandarmerji polowej.

Komisja Wojskowa podaje do wiadomości, że z dn. 10 listopada organizuje się szkołę żandarmerji polowej na następujących zasadach: 1) do szkoły przyjmują się tylko byłych wojskowych; 2) zgłoszenia do szkoły przez G. U. Z.; przed otwarciem szkoły zostają kandydaci odesłani do żandarmerji polowej i w chwili otwarcia szkoły, zostają powołani z Ostrowia.

Warunki przyjęcia: a) silna budowa ciała, b) wzrost nie poniżej 160 cm., c) znajomość czytania, pisanie i rachunków, d) nieskazalna przeszłość, stwierdzona poświadczeniem, e) poddaństwo polskie.

Fabryka protez.

Komisja wojskowa wynajęła od pana Rusaera kompleks fabryczny przy ul. Fabrycznej № 47, który będzie obrócony na fabrykę protez (sztucznych kończyn) dla inwalidów. Całkowita obsługa w niej będą stanowili inwalidzi. Kierownikiem będzie szan. fachowiec dr. Rekiwski. Komisja wynajęła przy tej samej ulicy, pod № 46 intercał dla inwalidów, którzy będą pracowali w tejże fabryce.

Autentyczny tekst noty.

Berlin, 26 października.
Jak się dowiadujemy, teraz doręczony został rządowi Rzeszy rządowy tekst noty Wilsona, zakomunikowany przez Szawajcyrę. Zgadza się on ściśle i dosłownie z tekstem, zakomunikowanym przez Reutera.
Jest przewidziana odpowiedź na notę Wilsona.

Krótko przed zamknięciem numeru otrzymano następujące zawiadomienie, iż po południu w sobotę na Pradze, padł również ofiarą zamachu urzędnik policji. Rozumie się samo przez się, pisze „Dt. Warschauer Ztg.”, że te wydarzenia wywołują ze strony władz jaknajostrożniejsze środki zaradcze w celu zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego. Podobne akty terrorystyczne muszą być tępiące w interesie spokoju ludności, która niepożądana podobać aktów ukrywać lub przyczynić się w jakikolwiek sposób do ukrywania przestępców. Na gruncie, na którym ma się tworzyć uporządkowane państwo, przedwzrostkiem powinno państwo bezpieczeństwo publiczne.

Nowa dyrekcja.

Towarzystwo Teatralne powierzyło z dniem 10 listopada r. b. dyrekcję Teatru Polskiego w Łodzi p. Fr. Rychłowskiemu, b. dyrektorowi Zjednoczonego teatru w Warszawie a ostatnio dyrektorowi teatru Polskiego w Kijowie.

P. Rychłowski bawi obecnie w Warszawie, celem pozyskania nowych sił dla ulępszania zespołu artystycznego i w drodze podjęcia poniedziałkowej zjeżdża na stałe do Łodzi.

Na pierwszy spektakl przewidzianym jest w pierwszym poetyckim utworu Żuławskiego „Eros i Psyche”.

Zjawiska Materializacji Medjumistycznych.

Któż za pośrednictwem ekerki lub stółki nie rozmawiał z duchami swoich przodków? Ileż osób zwłaszcza w dzisiejszych czasach nie uczęszczało na t. zw. seansy spirytystyczne. Zabawka ta na pozór niewinna, jest w gruncie rzeczy niesłychanie niebezpieczna, prowadzi bowiem ludzi słabszych nerwowo do halucynacji.

Świadomość tego zawdzięczamy staraniom uczonych badaczy, którzy dzięki rozwojowi nauki doświadczalnej zdołali „duchy” odfotografować, zbadać substancję z której się te zjawy formują — słowem zabawę w „dreszyczki” zamienili na poważny dział badań materializacji medjumistycznych.

W Monachjum Schrenk — Notrin, w Warszawie Lebidziński, zgromadzili potrzebny materiał dowodowy, który przedstawił w Łodzi w niedziela, dnia 27 b. m. w Sali koncertowej przy ul. Dzielnej Andrzej Niemcewicz, demonstrując 35 przeuroczy „zjaw” ludzi żywych i umarłych, wśród których odróżniali podobizny wybitnych polityków jak np. prezydenta Wilsona i Poincaré'go.

Odesyła ten w Warszawie zapelniał czerkrotnie Salę Stow. Techników po brzo. Bilety wcześniej nabywać można w Izbie Handl. Bank. Przemysłowej przy ul. Piotrkowskiej 80.

Sprawy robotnicze.

W związku zjazdem w Warszawie delegatów Stow. robotniczych odbyło się wczoraj zebranie zarządu Stow. rob. chrz. łącząc z zarządem oddziału zgiernieckiego przy udziale sekretarza generalnego w Królestwie ks. Zygmunta Kaczyńskiego.

Zagonki.

Liczba zagonków, wydzierżawionych przez Komitet w dniu 1 października wynosiła 4601, obszaru 443 mórg 211 przętów. Koszty dzierżawy stanowiły sumę 2798 mk., zaś ziemniaków do sadzenia 26027 mk.

Jak zaradzić „hiszpance”?

Prof. Oskar Loew z Monachjum jest przekonany, że rozpowszechnienie się tak zwanej chołoby hiszpańskiej spowodowane jest brakiem wapnia w pożywieniu. Mleka i sera, najbogatszego w wapień pożywienia, niema, warzyw mało, ziemniaki nie zawierają nic prawie wapnia. Loew zaleca zazywanie codziennie wapnia i to w następujący sposób: Zakupić w aptece krystaliczny chlorek wapniowy (całkiem chłystalium Ca Cl₂), rozpuścić go w wodzie (w stosunku 16 gramów na litr, albo 12 gramów na 3/4 litr. butelkę) i zazywać z tego przy każdym pożywieniu 2 pełne łyżki stołowe, dzieciom dawać po jednej. A więc nie przed śniadaniem, obiadem, wiewierzą, ale przy jedzeniu, a można również chlorek wapniowy mieszać do

zupy, kawy i t. p. W ten sposób dostanie się do organizmu dziennie 1 gr. wapnia, co umożliwia białym ciałkom krwi odporność wobec bakterji.

Z Muzeum Nauki i Sztuki.

Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki założone w r. 1911. Założycielami Towarzystwa byli pp. pastor Gundlach, dr. L. Przedborski, dr. M. Kaufman, adw. T. Kamiński, dr. S. Skalski, inż. Nakielski, kam. Stankiewicz, dr. Sterling i magister Giuchowski.

Zadaniem Towarzystwa jest popularyzowanie poglądów wszystkich gałęzi nauki i sztuki za pomocą okazów, dzieł sztuki, kopji, modeli, tablic, eksponatów i t. p.

Obecny Zarząd Towarzystwa stanowią:

Zarząd administracyjny: pp. Tadeusz Kamiński — prezes, dr. S. Sterling-Okuniewski — vice prezes, dyr. H. Neumark — skarbnik, dr. Bolkowska i prof. Piskowski — gospodarze, Jan Haneman — sekretarz.

Członkowie Zarządu: pp. magister Giuchowski, Magister Tugendhold, dr. Skalski, dr. Maybaum, dr. Sznajder i dyr. Stankiewicz.

Komisja Rewizyjna: pp. prof. Adamowicz, dyr. Krol, prof. Pogorzelski.

Muzeum mieści się obecnie przy ul. Piotrkowskiej № 91 i otwarte jest codziennie nie wyłączając świąt od godziny 4-jej do 7-jej po poł.

Kustoszem Muzeum jest p. prof. Biskupski z Pabjanic.

Muzeum posiada kilka tysięcy eksponatów umieszczonych w obszernych czterech salach, znajdujących się na I, II, III i IV piętr.

IV pięter. Muzeum zawiera następujące działy: I. Dział historyczno-etnograficzny zawierający wykopiska, pamiątki historyczne, księgi i manuskrypty stare, ozdoby i stroje tegoczesne i dawne różnych ludów. Numizmatyka.

II. Dział przyrodniczy zawiera: a) przyrodę doświadczalną, przyrządy do doświadczania z fizyki (mechanika, ciepło, światło i elektryczność.

b) zwierzęta wypchane oraz preparaty pokazujące budowę i rozwój najważniejszych gatunków zwierzęcych.

c) minerały oraz zwierzęta i rośliny kopalne.

d) tablice wykazujące wpływ alkoholu na organizm ludzki.

III. Zawiera eksponaty wykazujące przebieg gruźlicy na organizmie ludzkim. (Dział ten jest własnością Towarzystwa Przeciwgruźliczego w Łodzi).

Frekwencja dotychczasowa osób zwiedzających Muzeum następująca: r. 1911 — 5553, r. 1912 — 4728, r. 1913 — 7806, r. 1914 — 6132, r. 1915 — 1523, r. 1916 — 3557, r. 1917 — 3605, r. 1918 — 7385.

Przez czas swego istnienia Muzeum urządziło wystawy: etnologiczną, sztychów i plakatów malarzy łódzkich.

Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki liczyło w r. 1914 (przed wojną) ok. 400

członków, obecnie zaś wskutek powszechnego zastoju wylądowało się ze składek członkowskich zaledwie mniejsza część.

Muzeum dotychczas z żadnych zapomóg nie korzystało, dopiero w ostatnich miesiącach otrzymało subydjum z Magistratu.

Bilety wejścia do Muzeum oznaczone na 20 fen. dla dorosłych i 10 fen. dla uczącej się młodzieży i dzieci.

Zarząd Towarzystwa uwzględnił podania szkół ludowych, ochron, związków robotniczych o zredukowanie lub zupełne zwolnienie z opłaty za bilety wejściowe do Muzeum, lub o zmianę godzin otwarcia lokalu.

Objaśnień eksponatów udziela się na miejscu, eksperymenty zaś w dziale fizycznym wykonywane są przez zwiedzających pod kierunkiem kustosa Muzeum prof. Biskupskiego.

Posiedzenia Zarządu odbywają się w lokalu Muzeum ul. Piotrkowska 91.

Z sądu.

Król Polski Sąd Okręgowy rozwał sprawę Mordki Kleinmana, oskarżonego o fałszywą denuncjację (§ 157 kod. karn.). Dnia 18 kwietnia r. b. plekarz Mordka Kleinman, zamieszkały przy ulicy Pańskiej № 36, przesłuchany w biurze policyjnym szanał, że kontrolerowi Antoniemu Siedzińskiemu który z ramienia Magistratu miał dozór nad wypięciem pieczywa, dawał tapówki w gotówce i w naturze (pieczywo).

Skutkiem tego doniesienia wdrożone zostały przeciwko Siedzińskiemu dochodzenie e branie tapówek, zakońzone zupełnym zwolnieniem Siedzińskiego wobec bezpodstawności oskarżenia, wniesionego przez K.

W toku dochodzeń przeciwko Siedzińskiemu Kleinman, skonfrntowany z Siedzińskim, cofnął swoje pierwotne oskarżenie o branie tapówek w gotówce, podtrzymując jedynie oskarżenie o branie drobnych tapówek w naturze pod postacią pieczywa, za które S. nie płacił. Stawiona przed sądem oskarżona, potwierdziła akt oskarżenia.

Zawezwane w charakterze świadków, służyła i córka K. zeszła i S. brał towary i nie płacił, a jeżeli płacił to drobnotki.

Sąd po naradzie uniewinnił Kleinmana.

Z Brzezin.

Zrzeszenie nauczycielstwa. W niedzielę w lokalu szkoły przy ulicy Kuluszkowskiej odbyło się zebranie około 100 osób nauczycielstwa pow. brzeskiego celem jego jednoczenia.

Zgwał p. Skarbek z Bratoszewic. Utworzono koła nauczycielskie w Głowniu, Strykowie, Bądkowie, Kuluszkach, Lipinach, Ujeździe, Bałej i Mrodcze Dolnej. Zarząd główny rezyduje w Bądkowie. Miesięcznie składkę ustalono na 1 m. 25 f.

Do zarządu weszli pp. Skarbek z Bratoszewic, J. Mróz z Brzezin, Marckiewicz z Bądkowa i Maliszewska z Brzezin sekretarzem.

Jako delegatów na zjazd 1 listopada do Muzeum wybrano p. Mroza i panuę Wojdę.

Obwieszczenie.

Termin dla przyjmowania zapisów na 9. pożyczkę wojenną został przedłużony o 14 dni, tj. do 6 listopada włącznie

Berlin, w październiku 1918.

Dyrekcja Banku Rzeszy

Havenstein

v. Grimm.

Z Płocka.

Odezwa niemieckiego gubernatora w Płocku.

POLACY!

Wolna, niepodległa Polska została Wam obiecana, opuszczenie kraju przez nasze wojska i stworzenie rządu i sejmku na podstawie ogólnych wyborów w najbliższym czasie zapewnione.

Na to spełnienie wszystkich Waszych pragnień narodowych, odpowiada część ludności, której wszelki porządek, obywatelnie czy polskiego, czy obcego pochodzenia, jest wstrętny, napadami zbrojeckimi na nasze wojska i naszych urzędników i próbą zniszczenia urzędów komunikacyjnych. Samo przez się rozumie, że użyję przeciwko temu najsurowszych środków, a miejscowości, które nieznacznie zresztą (choć tych rabusiów i duchów niepokoju u siebie cierpia, same sobie będą musiały przypisać zniszczenie rozkwitającego dobrobytu.

Bacząc, by nowa walka nie wybuchła, aby z winy kilku podszczerwaczy Wasz piękny kraj nie został zamieniony w kupę gruzów.

Gubernator wojskowy
Frhr. v. Wangenheim
Generał-major.

Nowe rozporządzenie.

Dnia 23 b. m. ukazało się na ulicy Płocka rozporządzenie, wydane przez gubernatora woj. Frhr. v. Wangenheima, zawiadamiające, że wskutek zamachu morderczego, dokonanego na urzędnika niemieckiego wzbroniony jest wszelki ruch osobowy i kołowy od godz. 6 wiecz. do godz. 6 rano.

Wszelkie przedstawienia w teatrach kinematografach, jak również koncerty zakazane są w powyższych godzinach. Przepustki nocne wydaje komendantura miejscowa lub policja urzędu powiatowego.

W razie ujęcia sprawcy zamachu, rozporządzenie powyższe zostanie zniesione, w przeciwnym razie obowiązować będzie tymczasowo do poniedziałku, dn. 28 b. m. do godz. 6 rano.

Z Kalisza.

Egzaminy dla uczniów aptekarskich. Ostatnie egzaminy drogistów i uczniów aptekarskich w Warszawie wykazały, że większość tychże posiada zbyt małe wykształcenie, nieodpowiednie ich zawodowi. Wobec tego Szef Administracji, w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia, zarządził, aby od 1 listopada r. b. wszyscy kandydaci na drogistów przed rozpoczęciem praktyki przedstawili odnośnemu lekarzowi powiatowemu świadectwa z ukończenia co najmniej 4-klas średniego zakładu naukowego, oraz ze złożenia specjalnego egzaminu z łaciny.

Z Lublina.

Rozporządzenie o robieniu użytku z broni.

C. K. gen. gub. wojskowe w Lublinie wydało co do użytku broni następujące rozporządzenie:

Organy bezpieczeństwa mają natychmiast bezwzględnie zrobić użytek z broni palnej przeciw osobom podejrzanym, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że broń posiadają, a to w wypadku, jeżeli osoby te na wezwanie „reče do góry“ (Hände hoch) rozkazowi temu nie uczynią zadość.

Tym rozporządzeniem znosi się wszystkie dotychczas wydane przepisy, dotyczące użycia broni palnej z wyjątkiem § 22 Organizacyjnych postanowień dla c. i k. żandarmerji polowej c. i k. Gen. Gub. Wojsk.

Co zdziały tanki.

W jednym z ostatnich numerów paryskiego „Matina“ znajdujemy historię rozwoju tanków, czyli, jak je obecnie Francuzi nazywają, wozów szturmowych.

Potężna ta i nowoczesna broń, która oddaje podczas zwycięskiej kontrofensywy koalicji tak olbrzymie usługi, znana jest od roku 1915-go i wprowadzona w życie, pomimo niezliczonych trudności, w ciągu lat 1916-go i 1917-go.

W r. 1917-ym pojawiły się dwa typy tanków średniej wielkości na polach bitwy:

„Schneider“, wagi 13 ton, zaopatrzony w krótką armatę 75 milimetrów i dwie mitraljezy; „Saint-Chamond“, wagi 23 ton, z armatą zwykłą 75 mm. i czterema mitraljezami.

Charakterystyczną cechą tanków jest podwójne opancerzenie, które zabezpiecza załogę ich od przebiecia przez kule i odłamków szrapnelów; posuwają się one naprzód za pomocą ruchomych szyn.

Jest to zresztą sposób nie nowy, używany od jakichś lat dziesięciu przy maszynach rolniczych w Algierze i w Ameryce.

Fakt, że te szyny ruchome przylegają do ziemi na wielkiej powierzchni, pozwala tankom wspiąć się na zbocza pochyłe.

Jednocześnie i Anglicy budowali tanki, które okazały się potężniejszymi, niż francuskie, lecz ustępowały im pod względem łatwości transportu koleją żelazną oraz poręczności.

16 kwietnia 1917-go r. tanki typu „Schneider“ wzięły udział w ofensywie pomiędzy Reims a Aisn'ą.

Pomimo, iż generał, naczelny dowódca, winał powodzenia wozom szturmowym, pomimo iż wszędzie, gdzie były one użyte, piechota posunęła się o wiele dalej, niż na innych punktach, rezultaty osiągnięte nie były jeszcze zadawalające. Straty wydawały się dość znaczne, wśród wojska i publiczności począł krążyć pogłoski, że wozы szturmowe poniały, jak pochodnie przy najsłabszym poniesionym uderzeniu, że ludzie, którzy tworzą ich załogę, są przeznaczeni na zagładę bez żadnej korzyści dla piechoty i t. d.

Nowa broń była niemal zdyskredytowana.

Dwie operacje: ataki pod Laffaux 5 maja 1917-go roku i bitwa pod Mal-

maison 23 października tegoż roku wpłynęły na zmianę opinii, o tankach. Bitwy roku 1918-go dokonały reszty.

Tymczasem zbudowano nowy model wozów szturmowych, wagi 6 ton mniejszy, bardziej ruchomy, zaopatrzony bądź w armatę 37-mio milimetrów, bądź w mitraljezę; był to opancerzony piechur, wysuwający się na czoło piechoty, aby znieść przeszkody, w miarę jak się pojawiają.

W maju 1918 roku, skoro wozy średnich rozmiarów podtrzymywały z powodzeniem piechotę przeciwko ofensywie niemieckiej, wprowadzono w użycie pierwsze wozy lekkie.

27 maja po raz pierwszy wozy tego typu broniły lasu Villers-Cotterets. Od 31-go maja do 15 czerwca w dwudziestu przeszło kontratakach, w najniepomyślniejszych nawet warunkach, wozy te biorą udział, uwieńczony powodzeniem. Za ledwie przybyły na pole bitwy, dokonały szarży w wąwozach Ploisy i Chazelle, odpierając energicznie ataki nieprzyjacielskie. W Corcy, na folwarku Vertefenille, w Faveroles, w Coenores i Vaisery, w Troesne, wozy szturmowe ukazują się na zagrożonych punktach i nie dają Niemcom dostępu do lasu.

(dok. nast.)

Salon Artystyczny
H. F. Kunerta i S-ki
Zawadzka 1,
poleca: OBRAZY, RAMY,
MEDELE PAMIĄTKOWE.

Szkółki Żbikowskie

Kantor w Warszawie Al. Jerozolimskie 59

w firmie **BRACIA HOSER**

polecają duże zapasy i bogaty dobór drzew i krzewów owocowych i ozdobnych.

Szkółki wolne od mszycy.

Oferty na żądanie.

Założone 1867 r.

Towarz. Akcyjne
**BROWARU PAROWEGO
SSrów K. ANSTADTA**

w Łodzi, ul. Średnia № 34.

Największy Browar w miejscu.

Fabrykacja chemicznie czystego płynnego kwasu
węglanowego w cylindrach stalowych po 20 i 10 kilo
poleca powszechnie uznane, pierwszorzędne:

PILZENSKIE
BAWARSKIE
MONACHIJSKIE
PIWA

N. B. Uprasza się przy kupnie o zwrócenie uwagi na etykiety i korki stemplowane i żądanie dostawy z browaru Akcyjnego przy ulicy Średniej № 34.

Dyrekcja Koncertów Alfreda Straucha.

ŁÓDZKA ORKIESTRA SYMFONICZNA.

SALA KONCERTOWA

SALA KONCERTOWA.

Poniedziałek, dnia 28 października o godz. 8 m. 15 w czwartek

4-ty Wielki Koncert Symfoniczny

SOLISTA

Józef Schwarz

Pianista-wirtuoz.

Dyrygent Bronisław Szulc.

W programie: C. Franck—Symfonia d-moll (pierwszy raz) Grieg—Koncert a-moll, Massenet—Uwertura do op. „Król Lohowy“.

Bilety u Alfreda Straucha, Dzielna 12.

Resztki Cegielniana 43

Mam zaszczyt zawiadomić moją Szanowną Klientelę, że skład mój różnych **RESZTEK wełn. i bawełn.** na męskie i damskie ubrania i na palta, balowych i żałobnych towarów, a także **trykotaży**, chustek i innych towarów, który przez 8 miesięcy był zamknięty, jest **znowu czynny**. Cegielniana 43, w podwórzu, 4 dom od Piotrkowskiej.

Uwaga! Ceny stałe.

Kantor Wymiany Pieniądzy

JANA HANEMANA

w Łodzi, ul. Piotrkowska 12,

kupiuję i sprzedaję **RUBLE**

po kursie giełdowym.

Losy loterii na stałe i „dntówki“.

Szyld

z blachy cynkowej

w dobrym stanie, do sprzedania. Wiadomość w adm. „Gazety Łódzkiej“.

Do odstąpienia

zaraz 5 pokoi z kuchnią, komfort z wszelkimi wygodami, elektrycz. i gaz, na II piętrze, front na lewo ul. **Wólczańska № 140.**

Dr. H. Rożaner

powrócił.

Choroby **skórne i weneryczne**; przyjmuje od 8 do 12 rano i od 4—8 wiecz.

Dzielna № 9.

Dr. S. Lewkowicz

choroby **skórne, weneryczne i niemoc płciowa,**

Konstantynowska № 12.

Przyjmuje:

Panów od 9—11—8. || Panie od godz. 5—6.

Specjalista

Dr. L. Prybulski

choroby **skórne, włosów, weneryj i niemoc płciowa.**

ZAWADZKA 1, róg Piotrkowskiej

Przyjmuje od 9—3 14—8, Panie 5—6.

Pierwsza

+chrześcijańska lecznica+

chorób **zębów i jamy ustnej**

Śienkiewicza № 83,

Najlepsze ZEBY sztuczne i plomby.

Leczenie homeopatyczne. Od 10—5.

Języka niemieckiego

udziela wykształcony niemiec. Oferty pod „Niemiec“ w Adm. „Gazety Łódzkiej.“

Tylko nowe korki

prawdziwe sortowane, jak przed wybuchem wojny, dla wszelkiego użytku. Drzewo korkowe i odpadki etc. sprzedaję w mojej starej renomowanej fabryce korków ulica Średnia 8 (dawnej Średnia 2).

M. SKILAND,

Księgarnia Gebethnera i Wolfa poleca dzieła pedagogiczne **REUSSNERA** do bardzo przedkłej i najłatwiejszej nauki **Języków Obcych w Szkole i Domu** bezpłatnie, bo bez nauki czytania, z objaśnieniem wymowy kluczem, pod tyt.

Samouczek

Polsko - Niemiecki kurs wstępny (Elementarz) po fen. 20, 50 i mk. 1, 2; — kurs 1-y mk. 5; kurs 2-gi mk. 7; — **Rusko - Niemiecki** po 20 50, mk. 1, 2, 5; — **Polsko - Francuski** kurs 1-szy mk. 5; — kurs 2-gi mk. 10; — **Angielski** kurs 1-szy mk. 5; — kurs 2-gi mk. 5; — **Polsko - Włoski** kurs 1-szy mk. 5, kurs 2-gi mk. 6, autora (Reussnera) Adres Złota 6 w Warszawie.

Resztki

na ubrania, palta damskie, męskie i dziecięce. Sztuczki na kamizelki i resztki na spodnie, burki, sukno na kożuski, suknie, bluzki, fartuchy gotowe halki zimowe i chuski, najlepiej się kupuje. **Piotrkowska № 34, front, 2-gie piętro miesz. 5.**

Ogłoszenia drobne.

Bezpłatnie do bez nauczycielskiej nauki się każdy sam łatwo przedk, gruntownie na Samouczkach, Reussnera po angielsku, francusku, niemiecku, rosyjsku. Adres autora Złota 6 Warszawa. Cennik bezpłatnie.

Do Sprzedania dobre pianino Gebethnera i Wolfa oraz zakład fryzjerski. Kątna № 34 I piętro, Kwiatkowski.

Meble różne, pianino, kasę ogniotrwałą sprzedam tanio. Piotrkowski 189 m. 9.

Ochroniarka z praktyką poszukuje posady na wyjazd. Oferty w Adm. „G. Ł.“

Szyję elegancko kostiumy od marek 35, palta 20, suknie 10. Krawiec damski Rudzki. Piotrkowska № 11. Na zamówienie fasony papierowe.

Technik, gruntownie obuczony ków ubezpieczeniowych budowl., potrzebny zaraz. Łódź Juljusza 37 m. 7.

Ważne dla dam! Specjalny krawiec damski powrócił do Łodzi i mieszka przy ul. Śienkiewicza № 13 front, I piętro. Z powodu kryzysu przyjmuje wszelkie obstalunki za bezcen. Józef Pietrzak ul. Kamenna 15, zgubił paszport, wydany w Chojnach i książeczkę legitymacyjną na chleb, dla 5 osób.